

ZENE

Szlávik Dóra

2016. 01. 12.

KÜLÖN NEM, CSAK EGYÜTT TUDJUK MEGCSINÁLNI

Interjú Kabdebó Sándor kórusvezetővel

Kabdebó Sándor, a Prelude vegyeskar alapítója a kórusával 3 díjat is megnyert a tavaly novemberi Kodály Zoltán VII. Magyar Kórusversenyen. A verseny lefolyásáról, korábbi fellépésekről, a kórus-lét szépségeiről és nehézségeiről beszélgettünk vele.

PRAE.HU: A Prelude Vegyeskar a háromévente megrendezett Kodály Zoltán VII. Magyar Kórusversenyen három díjat is elhozott: vegyeskari kategóriában az első díjat, a közönségdíjat és a verseny nagydíját. Melyik a legfontosabb az Ön számára?

Mindegyik fontos volt, de a közönségdíj lepett meg a legjobban. Korábban is voltak már sikeres versenyszerepléseink, de a komoly, nehéz programjaink eddig a publikumnál még nem találtak ilyen jelentős visszhangra. Örülök, hogy ez alkalommal a közönség szimpátiáját, tetszését is elnyertük. A fent felsoroltak mellett az egri Eszterházy Károly Főiskola két kórusával is arany minősítést kaptunk a kamarakórus kategóriában.

PRAE.HU: Ingyenes rendezvény volt?

Nem, minden kórusnak nevezési díjat kellett fizetnie. Ez a KÓTA (Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége – a szerk.) tagsággal rendelkező együtteseknek alacsonyabb, a többieknek valamivel magasabb összeg volt. Ha egy kórus több kategóriában is indult, akkor minden kategóriában külön meg kellett fizetnie a díjat. A közönség viszont ingyen látogathatta a rendezvényt.

PRAE.HU: A vegyeskari kategóriában Kodály Zoltán Sik Sándor Te Deuma volt a kötelező darab. A további műveket mi alapján választották ki?

A versenykiírásban meghatározták, milyen szempontok alapján állítsuk össze a műsort. Így aztán vittünk régizenét, Monteverdi *Dolcissimo uscignolo* című madrigálját, míg a romantikából Brahms *Letztes Glück* című művét választottam. Elénekelünk még Vajda János *Bagatelljeiből* kettőt (*Poszt* és *A helyezkedőkhöz*), illetve

Orbán György *Szabad-e* című kórusművét. Fontosnak tartom, hogy kortárs magyar szerzők magyar nyelvű műveit énekeljük, hiszen ezeket mi érthetjük igazán, külföldi kórusoktól aligha várhatjuk el ezek megszólaltatását. Ráadásul ezek a szövegek mindig – így napjainkban is – igen aktuálisak.

PRAE.HU: Hogy értve aktuális?

Például *A helyezkedők*hez zenéje egy zenei tréfa, Kodály *A Magyarokhoz* című kánonjának a paródiája. A zene tréfa, a szöveg, mint a címből is sejthető, nem az. Az Orbán-mű a szülőföld elhagyásának lelki nehézségeit (is) feszegeti. A közönség ezekre nagyon érzékenyen reagált. Tulajdonképpen aktuális kérdéseket, problémákat vetettünk fel, amelyekre nincsenek válaszaink. Mindenki húsbavágonak érezhette, amit hall. Ezért is arathattunk nagy sikert, amellet, hogy remélhetőleg jól énekelünk.

PRAE.HU: Milyen volt a verseny hangulata?

Nekünk jó. (Nevet.) Komoly verseny volt, a színpaddal szemben, a kórusokhoz meglehetősen közel ült a zsűri. Jegyzeteltek, figyelték az előttük lévő kottát, hogy azt éneklük-e a kórusok, ami abban található. Mérték az időt, mert volt egy időhatár, amibe bele kellett férni, plusz-mínusz egy perc eltérés esetén már pontlevonás járt. A hangulat sűrűn változhatott, mert ha jött egy kórus, vagy akár csak egy olyan mű, amelyik valamivel meg tudta fogni a hallgatóságot, akkor megtelt a terem feszültséggel, és felpezsdült a hangulat. Összességében azonban nem tudok pontos választ adni, mert mi nem sokat hallottunk a versenyből, hiszen vagy készültünk vagy versenyeztünk, és aznap, amikor mi léptünk fel, utánunk már csak egy kórus énekelt. Azt észrevettük, hogy amikor mi énekelünk, nagyon lelkes volt a közönség.

PRAE.HU: Milyen volt a szervezés?

A versenyt a KÓTA szervezte, a saját munkatársai, illetve az ELTE Ének-zene tanszék hallgatói segítették a gördülékeny lebonyolítást. A helyszín a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium volt, és ez nagyszerű választásnak bizonyult. Már az előző versenyeket is itt rendezték, az iskola infrastruktúrája ideális hátteret biztosít

a jó hangulatú versenyhez. Szép, és jó akusztikájú a Díszterem, illetve minden kórusnak jut saját (osztály)terem, ahol nyugodtan készülhet a fellépésére. A szervezőknek, segítőknek köszönhetően barátságos, kellemes légkör fogadott minket.

PRAE.HU: Kik ültek a zsűriben?

A verseny három napon keresztül szinte egész nap tartott, ezért két zsűri dolgozott, öt-öt taggal. A vegyeskari kategóriát (itt énekelt a Prelude) Rozgonyi Éva karnagy asszony elnökölte, mellette Kamp Salamon, Kertész Attila és a határon túlról Tóth-Guttman Emese karnagyok, illetve Huszár Lajos zeneszerző foglaltak helyet. A másik zsűri elnöke Párkai István tanár úr volt, mellette Berkesi Sándor, Nemes József (a 2012-es verseny nagydíjas kórusának vezetője) és a határon túlról Józsa Mónika karnagyok, illetve a zeneszerző Szabó Barna dolgoztak. A Nagydíjas versenyen a két zsűrit összevonták, és csatlakozott hozzájuk Kollár Éva karnagy asszony, a kórusverseny megálmodója és létrehozója, valamint Mindszenty Zsuzsánna karnagy asszony, a KÓTA jelenlegi elnöke.

PRAE.HU: Mit érzett az éneklés után, illetve amikor megtudták, hogy Önök nyertek?

A közönség visszajelzéseiből, reakcióiból tudtuk, hogy jól sikerült a szereplés. A 27 éves múltira visszatekintő kórus már tudja, hogyan tapsol a közönség, ha tetszik neki, amit hall, illetve mikor tapsol pusztán udvariasságból. Már az elsőként énekelt kötelező darab végén nagyon lelkesek voltak a nézők, éreztük, hogy – sportnyelven szólva – elkaptuk a fonalat. Az utána következő Monteverdi-mű nagyon szép zene, így vevő volt rá a publikum. A Vajda *Bagatellek* és az Orbán-mű pedig szövegében is nagyon erős volt, túl azon, hogy két kiváló zeneszerző nagyszerű darabjai. A parodisztikus jellegű Vajda-művet szerencsésen ellenpontozta a nagyon komoly, súlyos Orbán-darab. A versenyprogramunkat a lemondó, elcsendesülő Brahms-tétellel zártuk le. Ez szerencsés ötletnek bizonyult, mert az Orbán-mű egy nagy segélykiáltással fejeződik be, és bár ez is zárhatta volna a programot, azt hiszem, így még erősebb volt a hatás.

Természetesen örültem, amikor kiderült, hogy nyertünk, de ez a dolog ennél kicsit bonyolultabb. Egyrészt joggal feltehetjük azt a kérdést (Bárdos Lajos is feltette annak idején), hogy kell-e, avagy mire jó a zenéből versenyt csinálni – különösen az amatőr kóruséneklésből – hiszen az nem erről szól. Másrészt a kórustagokat és a fiatalabb karnagyokat is motiválja a versenyzés lehetősége, van egy kitűzött cél, ahol megméretődik az addigi munkánk. Mi, a Prelude ezt a kettősséget úgy próbáljuk feloldani, hogy igyekszünk jól énekelni, nagyon figyeljük a – nem hazai – közönség reakcióját, és ha lehetőség van rá, meghallgatjuk a szakemberekből álló zsűri véleményét, hogy továbbfejlődhessünk.

Mi ezen a versenyen hat éve már megnyertük a vegyeskari kategóriát. Most a győzelemnél jobban foglalkoztatott az, hogy ezt a szépen ívelt műsort elénekeljük a közönségnek. Nagyon örülünk, büszkék vagyunk, de nincsen meg az a fajta euforikus felfokozottság, ami például egy gyerekkórus győzelménél tapasztalható. Olyankor, az eredmény kihirdetésének pillanatában szinte fölrobban a terem a gyerekek üdvözlésével. Tudjuk, hogy mit tud a kórus, örülünk a pozitív visszajelzéseknek, de azt is tudjuk, hogy vannak olyan kórusok, akik többet tudnak nálunk, ám nem indultak el a versenyen.

PRAE.HU: A Prelude viszont már negyedik alkalommal vesz részt a Kodály Zoltán Kórusversenyen, és egyéb versenyeken is rendszeresen megméretteti magát. Úgy tűnik, szeretik ezt a fajta fellépési lehetőséget, ha nem pusztán koncerteket adnak...

Valóban, különösen régebben, főként a 90-es években versenyeztünk sűrűbben, de mostanában is két-három évente benevezünk valahová. Ennek a motivációson kívül szervezési okai is vannak, hiszen a versenyen semmi dolgunk, csak énekelni kell. Mi igazi amatőr énekkar vagyunk, mindössze egy énektanár tévedt közénk. Így komoly nemzetközi versenyen aligha mérkőzhetünk olyan kórusokkal, amelyek profibb összetételűek. Tagjaink közül sokan bírnak komoly zeneiskolai előtanulmányokkal, de végül mindenki civil foglalkozást választott magának. Vannak olyan szép hangú énekeseink is, akik soha nem zenéltek, kottát sem olvasnak, hallás után tanulnak. Ami nagyon nehéz, az az, hogy ebből a kb. 35 fős tömegeből tiszta harmóniakat csaljunk ki; hogy mindenki pontosan tudja, mikor mit kell csinálnia.

Sok helyen voltunk külföldön is, többször szerepeltünk Debrecenben a *Bartók versenyen*, és szinte mindig harmadik helyezést értünk el, mert vannak olyan kórusok, akikkel egyszerűen nem tudunk versenyezni, mert magasan képzett énekeseik vannak. Utoljára tavaly voltunk a svájci Neuchâtelben, vadidegen zsűrivel, nagyon erős mezőnyben, ahol egy olyan francia kórus nyert, akiknek tagjait operaházakból verbuválták, és tényleg nagyon-nagyon jók voltak! A második helyezett finn kórus magánénekesekből állt, úgyhogy mögöttük harmadik díjat kapni nagyon nagy sikernek számított.

PRAE.HU: Említette, hogy a kórust nagyrészt amatőrök alkotják. Ezek szerint bárki jelentkezhet?

Természetesen. Persze azért annak jobban örülünk, ha olyanok jönnek, akik tudnak énekelni, ismerik a kottát, de mindenkit várunk szeretettel. A tenorokat most előnyben részesíteném, mert ezt a versenyt is négy tenor énekelte – bravúrosan – végig, 8-9 basszus és 22 lány mellett.

PRAE.HU: A versenyre vitt csapat mekkora része a teljes csapatnak?

Vannak új tagjaink, akik most csatlakoztak, és ezt az anyagot még nem tudták megtanulni. De a többiek mind ott voltak a színpadon. Nem szoktunk válogatni. Ez egy amatőr csapatnál elég kényes kérdés, melyből rossz hangulat fakadhat. Miért hagynánk ki valakit, aki régóta ott van minden próbán, a kórus közösségének meghatározó tagja, de mondjuk nehezebben tanul, vagy kevésbé énekel tisztán? És persze akadnak olyanok is, akik ritkábban tudnak járni, de remekül énekelnek, és teszik ezt a kórusban már sok-sok éve. Mindenki a

közösséghez tartozik, így, ha mód van rá, mindenki fel is lép. Manapság amúgy sincsen idő és energia arra, hogy a versenyek előtt meghallgatásokat tartsak. A kóruséneklés azt mutatja meg, hogy amire önállóan képtelenek lennénk, azt együtt meg tudjuk csinálni.

PRAE.HU: Egy női kérdést engedjen meg feltenni. Felmerült bennem a versenyen készült képek nézegetésekor: a kórus versenyenként külön ruhát csináltat, vagy mindig ugyanabban énekel?

Ez valóban női kérdés, olyannyira, hogy én nem is szoktam ezzel foglalkozni. Pár évente csináltatunk egy ruhát, a jelenlegit például már tíz éve használjuk. Éppen mostanában kezdték mondogatni a lányok, hogy kellene nekik új ruha. Megbeszéljük egymás közt, hogy milyen szeretnének, megnézzük, hogyan tudnánk azt (a tagok hozzájárulásával) finanszírozni, majd megvesszük, avagy megvarratjuk.

PRAE.HU: Heti hány próba van?

Kettő. Azok, akik hozzánk látogatnak, nagyon kemény munkával találkoznak. Amatőr kórus vagyunk, de az itt éneklők nagyon magas követelményrendszernek kell, hogy megfeleljenek, mert olyan hangzásarány-beállításokat csinálunk, intonációs tisztogatásokat végzünk, ami egy profi kórusnak is becsületére válna. Minden darabot addig próbálunk, addig csiszolgatunk, amíg az én elképzeléseimnek meg nem felel. Azt hiszem, de legalábbis remélem, hogy ennyi év után elég nagy rutinnal dolgozom, illetve dolgozunk ahhoz, hogy úgy formáljuk meg a zeneműveket, hogy az a közönségnek is tetszen. Valahogy úgy, ahogy azt most is megtapasztalhattuk.

PRAE.HU: Most viszont az a nagy kérdés a közönség és a szakma ilyen elismerése után, hogy mi a következő lépés a kórus életében.

A DLA koncertem lesz január végén, szintén a Szent Imre Gimnáziumban, most már arra koncentrálnak.